

Κρίστιν Ρόουζεν

Το *smarm* και η ζημιά που προκαλεί

Ένα σχόλιο πάνω στον σύγχρονο τρόπο ζωής*

μετάφραση: Μαρουλίνα Νάζου

Αν τολμάτε, θυσιάστε λίγο από τον χρόνο σας χαζεύοντας λογαριασμούς του *Instagram* που ανήκουν σε δημοφιλείς αυτοαποκαλούμενους γκουρού ευεξίας και υγείας. Παρουσιάζοντας ειδυλλιακά φωτισμένες λήψεις χυλού βρώμης με βιολογικά μούρα πασπαλισμένο με σπόρους *chia*, μαζί με πολλές φωτογραφίες των καλογραμμωμένων κοιλιακών τους, οι εικόνες υποτίθεται ότι αποτελούν πηγή έμπνευσης. Και ποιος δεν θα θελε να μιμηθεί αυτούς τους όμορφους, χαρούμενους ανθρώπους που δίνουν την εντύπωση ότι βρίσκονται μονίμως έξω και γυμνάζονται (και που σας παρουσιάζονται με τη βοήθεια εξελιγμένων φωτογραφικών φίλτρων όπως το *Perfect 365* -ένα από τα αγαπημένα της Kim Καρντάσιαν-, τα οποία προσθέτουν φωτοσπαρισμένο μακιγιάζ σε εικόνες του προσώπου σας

* Christine Rosen, "The Harm of the Smarm. The Way We Live Now", περ. *Commentary*, 15/6/2016. Επιλέγουμε να αφήσουμε αμετάφραστο τον αμερικανικό νεολογισμό *smarm*, καθώς οποιαδήποτε πιθανή του απόδοση στα ελληνικά θα ήταν ιδιαίτερα ακόχη και δύσχρηστη. Ο όρος, που, ως ουσιαστικό, συνιστά πολύ πρόσφατο δημιούργημα ορισμένων σχολιαστών, προέρχεται από το επίθετο *smarmy* που κυριολεκτικά σημαίνει «λιπαρός» και κατ' επέκταση «γλοιώδης» και «λιγδιασμένος», μιας και το ρήμα *smarm* έχει την έννοια του να καθιστά κανείς κάτι λείο και απαλό μέσω της χρήσης κάποιου λιπαρού υγρού (κρέμας, λαδιού, σάλιου κ.λπ.). Θρυλείται επίσης πως η μόνη παλιότερη χρήση της λέξης υπό τη μορφή ουσιαστικού σήμαινε μια λιπαρή ουσία που χρησιμοποιούνταν τον 19^ο αιώνα για να πατικώνει τα μαλλιά. Το επίθετο αποδίδει, ως εκ τούτου, την ιδιότητα του γλύφτη και δουλοπρεπή κόλακα, του «γλίτσα». Αντίστοιχα, το ουσιαστικό *smarm* χρησιμοποιείται πλέον για να περιγράψει το αποτέλεσμα της κυριαρχίας της λογικής της πολιτικής ορθότητας στη σημερινή κουλτούρα: ένα καθεστώς γενικευμένης «γλιτσίας», όπου οποιαδήποτε κριτική προσώπων ή καταστάσεων απαγορεύεται στα πλαίσια μιας ατμόσφαιρας γενικού «γλυψίματος» -δηλαδή άκριτου εγκωμίου και δουλοπρεπούς ωραιοποίησης της πραγματικότητας.

Στο άρθρο του «Σχετικά με το *smarm*», το οποίο αναφέρει η Ρόουζεν στο κείμενό της, ο Τομ Σκόκα εισάγει την έννοια του *smarm* ως αντίπαλο δέος στο *snark*, που οι απόστολοι της πολιτικής ορθότητας εξαπολύουν ως κατηγορία ενάντια σε οποιονδήποτε επιλέγει να σταθεί στις αρνητικές πλευρές του εκάστοτε ζητήματος. *Snark* είναι η γκρίνια, η συνήθεια να βλέπει κανείς μόνο τ' αρνητικά και να γκρινιάζει για να γκρινιάζει -όχι επειδή έχει κάτι να πει, αλλά επειδή είναι μαγκούφης και κακιασμένος. Παρ' όλο που προέρχεται από το επίθετο *snarky*, το οποίο δηλώνει τις παραπάνω ιδιότητες, συχνά ερμηνεύεται σήμερα και ως σύνθετος νεολογισμός προερχόμενος από τη συντόμηση της έκφρασης *sneering remark* («σαρκαστικό σχόλιο»).

έτσι ώστε να μπορείτε να δείχνετε εκθαμβωτικοί, κάθε φορά που ποστάρτε αυτήν τη #μόλις ξύπνησα σέλφι σας).

Το θέμα μας σε αυτό το άρθρο είναι ένα φαινόμενο που ονομάζεται «*smarm*». Σε γενικές γραμμές, *smarm* είναι μια μορφή ακραίας κολακευτικής συμπεριφοράς –η γλοιώδης προσπάθεια να κερδίσει κανείς την εύνοια κάποιου, ενώ, την ίδια στιγμή, εξακολουθεί επί τούτου να διατηρεί τη «θετικότητά» του. Σε κάποιο βαθμό το φαινόμενο υπήρχε πάντα (κυρίως στον χώρο της διαφήμισης), αλλά τα τελευταία χρόνια έχει γίνει πιο έντονο στη μαζική κουλτούρα, στη δημοσιογραφία, και, πιο άμεσα, στην πολιτική ζωή. Αυτή η βαρβάρη εισβολή του *smarm* στον ευρύτερο πολιτιστικό διάλογο έγινε εμφανής πριν από λίγα χρόνια όταν η ιστοσελίδα *BuzzFeed* ανακοίνωσε ότι δε θα δημοσίευε πλέον αρνητικές κριτικές βιβλίων.

Η απόφαση ανακοινώθηκε στο κοινό από τους διαχειριστές της ιστοσελίδας σαν να επρόκειτο για κάποιου είδους παρθενογένεση. «Γιατί να χάνουμε την ώρα μας κακολογώντας κάτι;» αναρωτήθηκε ο συντάκτης που ανακοίνωσε την απόφαση στην ειδησεογραφική ιστοσελίδα της σχολής δημοσιογραφίας *Poynter* –«Τούτη την καυστική λαιμοδείκτη, τη συναντούμε διαρκώς σε μέσα ενημέρωσης ενός συγκεκριμένου τύπου». Σ’ αυτή τη δήλωση μπορεί κανείς να θαυμάσει το *smarm* εν δράσει: πρόκειται για τούτο τον συνδυασμό ενός σοβαρού ύφους με ένα ελαφρώς συγκαλυμμένο αίσθημα ανωτερότητας, στο σημείο όπου γίνεται λόγος γι’ αυτά τα «μέσα ενημέρωσης ενός συγκεκριμένου τύπου». Σε μια ιδιαίτερως διασκεδαστική ανάλυση αυτής της λογικής, ο Τομ Σκόκα¹ παρατηρούσε ότι το *smarm* που βλέπουμε εδώ επί το έργον συνίσταται, κατ’ ουσίαν, «στην υιοθέτηση και τη χρήση μόνο των εξωτερικών μορφών μιας στάσης δήθεν σοβαρής, ηθικής και εποικοδομητικής, από τις οποίες όμως έχει αφαιρεθεί το περιεχόμενο. Το *smarm* ασχολείται με την καταλληλότητα και τον τόνο της έκφρασης και αποδοκιμάζει [...]. “Γιατί”, αναρωτιέται, “να μη μπορούμε να ‘μαστε λιγάκι πιο ευγενικοί;”».

Αλήθεια, γιατί; Πέρυσι η Αριάννα Χάφινγκτον, ιδρύτρια της *Huffington Post*, κυκλοφόρησε ένα σημείωμα (εμπνευσμένο, φυσικά, από ένα ταξίδι της στο Νταβός) με το οποίο απαιτούσε από το προσωπικό της εφημερίδας να διπλασιάσει την κάλυψη θετικών ειδήσεων σε βάρος των αρνητικών. Η Χάφινγκτον δήλωσε ότι ήθελε να «εξαπολύσει ένα

¹ Tom Scocca, “On Smarm [«Σχετικά με το *smarm*»]”, *gawker.com*, 15/5/2013.

ρεύμα θετικής ενέργειας με το να αφηγείται συνεχώς ιστορίες ατόμων αλλά και ομάδων που πετυχαίνουν καταπληκτικά πράγματα». Πρόσφατα μάλιστα κυκλοφόρησε η είδηση πως η συγκεκριμένη εκδότρια στοχεύει να επεκτείνει την αυτοκρατορία της εγκαινιάζοντας έναν μηνιακό όμιλο με την επωνυμία *Thrive*². Ας σημειώσουμε, επί τη ευκαιρία, ότι οι έμποροι του *smarm* λατρεύουν τη χρήση θετικών μονολεκτικών ονομασιών για τα επιχειρηματικά τους εγχειρήματα, ειδικά μάλιστα όταν αυτές περιλαμβάνουν μια εσάνς εξαναγκασμού -π.χ., εν προκειμένω το «ζήσε καλά [*Thrive*]» της Χάφινγκτον συνιστά προτροπή ή προσταγή;

Ακόμα και μια ακαδημαϊκή επιθεώρηση με το κύρος του *Columbia Journalism Review* υπερασπίστηκε «θετικές» προσεγγίσεις όπως εκείνη που βρίσκουμε στις δίχως κακία βιβλιοπαρουσιάσεις του *BuzzFeed*: «Αυτός ο ξεκάθαρα θετικός τόνος επιτρέπει στο *BuzzFeed* να ξεχωρίσει από το πλήθος των υπόλοιπων λογοτεχνικών ιστοσελίδων και παραρτημάτων βιβλιοκρισίας» σύμφωνα με τα ενθουσιώδη λεγόμενα της επιθεώρησης. Ο αρχισυντάκτης της βιβλιοκριτικής στήλης του *BuzzFeed* Ισαάκ Φιτζέραλντ (Isaac Fitzgerald) συμφωνεί κι επαυξάνει: «Πιστεύω πως το *BuzzFeed* δουλεύει στ' αλήθεια σκληρά για να σε πείσει να κάνεις κλικ και να είσαι ευχαριστημένος με αυτό που αποκομίζεις, ούτως ώστε να το μοιραστείς με άλλους ανθρώπους. Δε θες να δυσανεστήσεις τους αναγνώστες σου, γιατί σ' ενδιαφέρει να προτείνουν στους φίλους τους αυτό που μόλις διάβασαν». Κλικάρετε και ευχαριστηθείτε: ιδού το νέο μάντρα της γλοιώδους [*smarmy*] εποχής μας.

Δεν πρόκειται όμως μόνο για το *BuzzFeed*, καθώς αυτή η τάση προς τη δημοσίευση «θετικών» ειδήσεων που χαροποιούν τους αναγνώστες έχει εξαπλωθεί σαν μάστιγα στο πολιτισμικό πεδίο. Όπως είχε δηλώσει στους *New York Times* πριν από λίγα χρόνια ο καθηγητής μάρκετινγκ του πανεπιστημίου της Πενσυλβανίας Τζόνα Μπέργκερ (Jonah Berger), «όταν μοιράζεσαι μια ιστορία με τους φίλους και τους συναδέλφους σου, σε νοιάζει πολύ περισσότερο πώς θα αντιδράσουν. Δε θες να σε περάσουν για μαγκούφη». Όλο και

² Σ.τ.μ.: *Thrive* είναι η ανάπτυξη, η ακμή, η ευημερία και, κατ' επέκταση, η ευδαιμονία και το ευ ζην, δηλαδή η ευζωία. Στο μεταξύ ο όμιλος εταιρειών της Χάφινγκτον πήρε σάρκα και οστά και ονομάζεται *Thrive Global*. Αποτελείται από μια ιστοσελίδα δημοσίευσης υλικού σχετικού με τη «φιλοσοφία» του ευ ζην που θέλει να προωθήσει η Α. Χάφινγκτον, από μια συμβουλευτική εταιρεία, που υποτίθεται πως θα προωθήσει αντίστοιχης λογικής εργασιακά και οργανωτικά μοντέλα εντός των εταιρειών, και, τέλος, από ένα κατάστημα επιλεγμένων τεχνολογικών προϊόντων με σκοπό να βοηθήσουν τους καταναλωτές να επιτύχουν το πέρασμα από την επιβίωση στην ευημερία -σύμφωνα με το σλόγκαν της εταιρείας («*Thrive, not just survive!*»). Βλ. σχετικά την επίσημη ιστοσελίδα της εδώ: www.thriveglobal.com/about.

περισσότερο οι ιεροφάντες του διαδικτυακού πολιτισμού ωθούν τους ανθρώπους προς έναν χαρούμενο, *Upworthy* κόσμο του διαρκώς θετικού³. Σάμπως είναι δυνατόν να κάνουν λάθος πάνω από μισό δισεκατομμύριο άνθρωποι -δηλαδή ο αριθμός των επισκεπτών του *Instagram*;

Κι όμως κάνουν. Πρόσφατες έρευνες δείχνουν ότι το να περνά κανείς τον χρόνο του καταβροχθίζοντας το *smarm* άλλων, στην πραγματικότητα τον κάνει δυστυχή. Ερευνητές από το πανεπιστήμιο της Γιούτα ανακάλυψαν ότι όσο περισσότερη ώρα καταναλώνουμε στο *Facebook*, τόσο πιο πιθανό είναι να νιώθουμε ότι οι άλλοι είναι πιο ευτυχισμένοι από εμάς και ότι η ζωή είναι άδικη. Μια ακόμα μελέτη, που διεξήχθη από Γερμανούς ερευνητές, περιγράφει το *Facebook* ως έναν χώρο εντός του οποίου οι τακτικοί χρήστες βασανίζονται από «αισθήματα ζηλοφθονίας» και αναπτύσσουν μια «φύση ανεξέλεγκτου φθόνου». Ιδού η σκοτεινή πλευρά του *smarm*: όλο αυτό το χαρούμενο και ανεβαστικό περιεχόμενο σε κάνει απλά να νιώθεις χειρότερα.

Δεν είναι ν' απορεί κανείς που, μέσα σε μια θεραπευτική κουλτούρα σαν τη δικιά μας, η οποία εστιάζει περισσότερο στην προσωπική ευζωία παρά στην υπευθυνότητα, μας συναρπάζει τόσο πολύ το *smarm*. Είναι λες και ανησυχούμε λιγότερο για την ψυχή μας από ό,τι για τον μινιμαλισμό της ντουλάπας μας ή το αποτύπωμα άνθρακα των τελευταίων μας διακοπών. Μια κουλτούρα που προωθεί την ευαισθησία και τη διαφορετικότητα χωρίς όμως να έχει καταφέρει να τις ορίσει επαρκώς χρειάζεται τρόπους που θα της επιτρέπουν να επιβλέπει τη συμπεριφορά των ατόμων. Το *smarm* έχει προκύψει ως ένας μηχανισμός επιβίωσης εντός ενός κόσμου περικυκλωμένου από *trigger warnings* («προειδοποιήσεις ακατάλληλου περιεχομένου»), *safe spaces* («ασφαλείς χώρους») και μια γενικευμένη υπερευαισθησία ως προς τα ζητήματα τα σχετικά με το κοινωνικό φύλο και τις φυλετικές και εθνικές διαφορές⁴. Όπως σημειώνει ο Σκόκα, με μια διατύπωση που θα μπορούσε κάλλιστα να

³ Σ.τ.μ.: το *Upworthy* είναι ιστοσελίδα που δημοσιεύει «θετικές» ειδήσεις και άρθρα, συνοδευόμενα από τη ρητορική που αναλύεται στο άρθρο.

⁴ Σ.τ.μ.: Οι «προειδοποιήσεις ακατάλληλου περιεχομένου» και οι «ασφαλείς χώροι» είναι βασικά εργαλεία επιβολής της πολιτικής ορθότητας που κυριαρχούν εντός των αγγλοσαξωνικών πανεπιστημίων, καθορίζοντας τι επιτρέπεται και τι δεν επιτρέπεται να λέγεται (και περιορίζοντας, ως εκ τούτου, σε σημαντικό βαθμό την ακαδημαϊκή ελευθερία). Προέρχονται από τον σύγχρονο ακαδημαϊκό φεμινισμό αλλά και τα παρεμφερή ρεύματα μελέτης και υπεράσπισης των υπόλοιπων μειονοτικών ή καταπιεζόμενων κοινωνικών ομάδων, όπως οι «αφρικανικές», «μετα-αποικιακές», «μαύρες» κ.ο.κ. σπουδές και έχουν ως στόχο την προστασία των μελών τους από ό,τι εκλαμβάνεται ως σεξιστικός ή ρατσιστικός λόγος. Οι μεν πρώτες συνιστούν προειδοποιήσεις που θα πρέπει να αναρτώνται πριν από πανεπιστημιακές παραδόσεις αλλά και κάθε άλλου είδους δημόσια εκδήλωση, το

χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει τους ακτιβιστές των σημερινών πανεπιστημίων: «πρόκειται για μια επίπληξη που διατυπώνεται με τη μορφή έκκλησης στο καλό, εις το όνομα κάποιας απύσασ αρχής». Εάν δεν μπορείς να πεις κάτι θετικό ή -ορθότερα- εάν δεν μπορείς να καταλάβεις πώς αυτό που εσύ θεωρείς ως καλόγνωμο σχόλιο μπορεί να παρερμηνευτεί ως ομοφοβικό, ρατσιστικό, ή σεξιστικό- απλά κάνε «λάικ» στο βίντεο με το γατάκι!

Επιπλέον το *smarm* παρέχει ένα υποκατάστατο αίσθημα του ανήκειν σε μια κοινότητα. Μπορεί μεν σήμερα οι άνθρωποι να μένουν μόνοι τους περισσότερο από ποτέ άλλοτε, ωστόσο είναι, αν μη τι άλλο, όλοι τους συνδεδεμένοι στο *Facebook*. Γιατί να στενοχωριόμαστε πια για τη ρήξη μιας κοινωνίας, τα μέλη της οποίας πλέον πάνε μόνα τους για μπόουλινγκ, όταν μπορούμε να διαβάσουμε κάποια από τις «δυνατές ιστορίες» του *Urworthy*⁵; Έτσι το *smarm* αναδύεται ως το κοινό μας πολιτιστικό συνάλλαγμα μέσα απ' το κενό που έχει προκύψει από την υποχώρηση των παραδοσιακών ηθών και των αντίστοιχων κανόνων συμπεριφοράς.

Και οι διαφωνούντες; Η κριτική; Η κουλτούρα του *smarm* τείνει να αποκαλεί *haters* όποιους διαφωνούν με την προοδευτική [*liberal*] κυρίαρχη γνώμη⁶. Διαφωνείς με την κυβερνητική πολιτική σχετικά με την πρόσβαση των τρανσέξουαλ ατόμων στις δημόσιες τουαλέτες; Θα σε αγνοήσουνε ως εξτρεμιστή γκρινιάρη, καταφεύγοντας στην αγαπημένη ατάκα του *smarm*: *Haters gonna hate*. Σε μια κουλτούρα όπου το πιο σημαντικό συνάλλαγμα είναι τα *like* που κερδίζει κανείς, ο αριθμός των «ακολουθών» του και των *retweet* των δημοσιεύσεών του, το να πεις κάτι δυσάρεστο (δηλαδή, κάτι εκτός της προοδευτικής ορθοδοξίας) δε σε καθιστά απλά μίζερο στα μάτια της κοινής γνώμης, αλλά μπορεί να αποτελέσει μέχρι και απειλή για την καριέρα σου. Για αυτόν τον λόγο το διαδίκτυο, που

περιεχόμενο των οποίων περιλαμβάνει -ή υποτίθεται πως περιλαμβάνει- σεξιστικές ή ρατσιστικές απόψεις, ενώ οι δεύτεροι συνιστούν χώρους αποκαθαρμένους από οτιδήποτε σεξιστικό ή ρατσιστικό, εντός των οποίων τα μέλη των στιγματισμένων κοινωνικών ομάδων μπορούν να εκφράζονται ελεύθερα. Φυσικά η λογική που βρίσκεται πίσω από αυτές τις έννοιες υπερβαίνει κατά πολύ την εσωτερική λειτουργία των αγγλοσαξωνικών πανεπιστημίων, καθορίζοντας πλέον όλο και περισσότερο τον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται ο δημόσιος διάλογος εντός των δυτικών κοινωνιών.

⁵ Σ.τ.μ.: αναφορά στο βιβλίο του αμερικανού κοινωνιολόγου R. B. Putnam, *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community* (Πηγαίνοντας για μπόουλινγκ μόνοι. Η κατάρρευση κι η αναγέννηση της κοινωνικής ζωής στην Αμερική -2000). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενό του, βλ. το κείμενο του Κ. Γκιλουί, «“Ζώντας μαζί” ή χωριστά; Η πολυπολιτισμικότητα και η ρήξη του κοινωνικού δεσμού», *Πρόταγμα*, τ. 8, Νοέμβριος 2015, σ. 116.

⁶ Σ.τ.μ.: σχετικά με την απόδοση του αμερικανικού όρου *liberal*, βλ. την πρώτη υποσημείωση του μεταφραστή στο κείμενο του Τόμας Φρανκ, «Οι χίπστερ και οι τραπεζίτες θα πρέπει να είναι φίλοι», στο παρόν τεύχος, σ. 127.

υποσχόταν να δώσει φωνή σε όσους προηγουμένως δεν μπορούσαν να εκφραστούν, μας έδωσε αντ' αυτού κάτι αρκετά διαφορετικό: έναν κόσμο εντός του οποίου ναρκισσευόμενες νέες μητέρες περνούν τις ημέρες τους δημοσιεύοντας στα μπλογκς τους χαρούμενες αναρτήσεις σχετικά με τις προκλήσεις της μετάβασης από την πάνα στην τουαλέτα, με απώτερο σκοπό να πάρουν προμήθεια από τις εταιρείες που κατασκευάζουν πάνες.

Και φυσικά η σημερινή αρχηγέτιδα του *smarm* είναι η Χίλαρι Κλίντον, που απαιτεί, μαζί με τους ακολούθους της, να αναγνωρίσουμε όλοι ταπεινά πως «γράφει ιστορία», ακόμα κι αν διαφωνούμε με την πολιτική της (αυτό κι αν είναι *smarm*). Όλοι την επαινούν (ακόμα και το *Gawker!*) για το πώς «βουλώνει τους *haters* με ένα απλό *tweet*», όταν, για παράδειγμα, λέει στον Ντόναλντ Τραμπ: «Διάγραψε τον λογαριασμό σου». Πρόκειται κι εδώ για *smarm*, καθώς έχουμε έναν συγκεκαλυμμένο τρόπο για να πει κανείς, «Πω πω, είσαι τόσο αρνητικός». Είναι όμως ακριβώς τούτες οι καταπιεστικές επευφημίες του *smarm* που μας βοηθούν να εξηγήσουμε την άνοδο του Ντόναλντ Τραμπ, μιας κι οι υποστηρικτές του υποδέχονται τον πολιτικώς απρεπή στόμφο του ως ένα ελκυστικό αντίδοτο στον γλοιώδη [*smarmy*] προοδευτισμό και το αντίστοιχο προνόμιο της Χίλαρι. Οι υποστηρικτές του Τραμπ απορρίπτουν μεγαλόφωνα και θυμωμένα τη ρητορική ευδιαθεσίας που προωθεί το *smarm* και αυτή τους η οργή λειτουργεί καθαρικά. Καλό θα ήταν, λοιπόν, οι έμποροι του *smarm* που απορρίπτουν τον Τραμπ, τους υποστηρικτές του και τον θυμό τους ως «παιδαριώδεις», να προσεγγίσουν λιγότερο βεβιασμένα την πρόσφατη εξέλιξη της πολιτικής μας κουλτούρας. Διότι, αν κοιτάξουμε προσεκτικά ποιο προσόν του υποψηφίου τους συναρπάζει πιο πολύ τους ψηφοφόρους του Τραμπ, θα διαπιστώσουμε πως πρόκειται για την πρόθεσή του να πει το οτιδήποτε. Τείνει κανείς να πιστέψει ότι, μέσα σε μια κουλτούρα που κυριαρχείται όλο και περισσότερο από το *smarm*, κάτι τέτοιο συνιστά, στο πλαίσιο του σημερινού δημόσιου διαλόγου, ένα είδος γενναιότητας. Πρόκειται, φυσικά, για μια κάλπικη γενναιότητα, ειδικά αν αναλογιστεί κανείς ότι οι υποστηρικτές του Τραμπ χρησιμοποιούν την απόρριψη της πολιτικής ορθότητας ως κάλυψη για να εκτοξεύσουν το μίσος τους. Διόλου όμως δεν ακυρώνει αυτή η διαπίστωση τη βαθύτερη επιθυμία να αφήσουμε στην άκρη τις βλακειές, να βγάλουμε τις παρωπίδες, και να φτάσουμε στην αλήθεια. Αυτοί που σπείρανε το *smarm* θα θερίσουν το χάος που προκάλεσε.

